

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre	66 L.
Fél évre	35 L.
Negyed évre	18 L.
Egy szám ára	1.50 L.

Felelős szerkesztő:

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő:

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

Ismerjük meg a mezőgazdasági gépeket!

A Magyar Nép okt. 27-iki számában egyik olvasónk a mezőgazdasági gépekről, nevezetesen: a *fűkaszálogépről*, valamint a *szántógépekről* kért felvilágosítást.

Szolgálatot vélek tenni a köznek, ha a gyakorlati életben szerzett tapasztalatok alapján válaszolok a felhívásra. Előre bocsájtom, hogy a tárgy bővöllára való tekintettel, bizonyos rendszer szerint fogom tárgyalni a kérdést: *a mezőgazdaság mindazon gépeit, melyet a kisbirtokos kicsiny gazdasága beszerezhet és felhasználhat.*

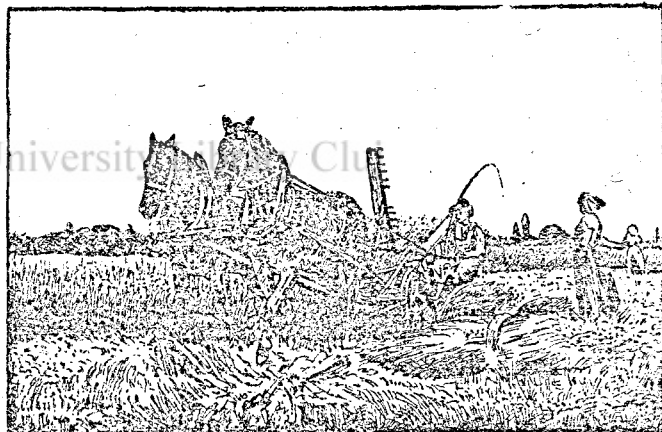
Jelen esetben a „kaszáló” gépekről írok, bár a mezőgazdaság első és legfontosabb eszközével: az *ékével* kellene, hogy kezdjem.

A kaszáló- vagy aratógépek három csoportba osztályozhatók. Történelmi rendszer szerint: első volt a gabonakaszáló, helyesebben mondva *aratógép*. Ezt követi a *fűkaszáló*, míg legutolsó a *gyep- vagy pázsitkaszáló* gép.

Az arató- és fűkaszálógépek működési elve teljesen azonos. Csupán kiviteli és szerkezeti szempontok választják el egymástól. A továbbiakban tehát röviden „kaszáló”-ról lesz szó. Pusztán ott, ahol lényeges és a kisgazdát érintő különbséget vélek látni, fogom az egyes gépeket külön-külön ismertetni.

Az első használható kaszálót 1828-ban Amerika Baltimore városában Hussey Obed készítette. Ez azonban még igen kezdetleges lévén, sok évi tökéletesítésen ment át napjainkig. Hova-tovább mind inkább fejlődött, és épen e fejlődés választotta szét az aratógépet a fűkaszálóképektől. Ugyanis az aratógép az aratáson kívül: gyűjtő, marokrakó és kéveköltő munkát is végez. (Lásd a képeket!) Míg a fűkaszálógép a terményt a talaj felett csak elmetszi, más munkát nem végez.

A tulajdonképeni kaszálás a képen is jól kivethető, keltős metsző papucskok végzik a kaszálást a bennük mozgó és egy darabból készült, fűrészhez hasonló, háromszög alakú metszőkések segítségével. Ezen metsző papucskok — melyek terelhetőek is — és metsző-

Arató gép munkában.

kések; egy közös fel-le mozgatható „metszőkarban” nyernek elhelyezést. A metszőpapucskok végzik a gabonaszárak terelését, széjjelválasztását. Nem mozognak hanem a metszőkaron vannak 5—7 cm. távolságban felszegecseelve. A metszést a metszőkések végzik a papucskok hasítékában való ide-oda mozgásuk révén. A mozgásukat a „hajtó tarlókerékről” nyerik, bizonyos fogas és kupfogas-kerek révén. A metszőkar végén, egy pászmaelválasztó szaru van, mely vagy a tarlón csuszik, vagy pedig egy kis keréken gördül. A kar fel és le mozgására szükség van, a kaszálógépeknek a mezőről való hazavonlatásánál, valamint a talajon előforduló kövek kikerülésénél, azonkívül a kaszáló magasság beállításánál is. Kezelése a hajtóúlésről történik egy emeltyű segítségével.

Az aratógépeknek van még ezenkívül egy gabonagyűjtő deszkája, melyről a gyűjtött gabonát a forgógereblyék taszítják le a tarlóra. Ezenkívül egy kéve-

Én azonban most nem biztatni és nem elkesíteni akarok főképen, de óvni és figyelmeztetni akarom az én testvéreimet, fel akarom hívni a figyelmüket a *Béliál fiaira*.

A Biblia *Béliál fiainak* nevezi azokat, akik az emberi gonoszságok szolgálatában állanak, akik a sötétségnek, a romlásnak és a megromlásnak rossz szellemei. *Béliál fiai* azok, akik a nemes és szent érzések helyett az aljas, szennyes érzéseket ápolgatják. *Béliál fiai* azok, akik szembeszállanak minden nemesebb gondolattal és kicsufolják és kikacagják azokat. — *Béliál fiai* azok, akik Kaján indulattal harcot folytatnak a jóra vezérlő elhatározások ellen, akik nemcsak maguk szeretnek a pocsolyában élni, de örömmel szeretnének mindenkit ott látni. *Béliál fiai* azok, akik, amikor látják, hogy a szomszédjukban, vagy környezetükben valakinek a szívében valami jó mag kicsirázott, mindent elkövetnek, hogy azt onnan kipusztítsák. *Béliál fiai* azok, akik minden áldozatot, minden szolgálatot elfogadnak mindenkitől, az egyháztól, de az iskolától, akik kivonják magukat minden kötelesség alól, amely nem kényszerítő rájuk nézve.

Fájdalom minden magyar faluban és minden kis társadalomban, még a legkisebbekben is ott él a *Béliál fiai* közül egy, kettő. Ott vannak ezek a gyűlésekben és gáncsoskodnak, kifogásolnak, izgatnak; gyűlöletet, ellenségeskedést szítanak az egyház és a hívek, a pap és a tanító között, hamis vádaskodásra és tanuskodásra mindig készek, még ha abból éppenséggel semmi hasznuk sincsen, de annál inkább, ha valami haszonra van abból kilátásuk. Ott settenkednek azoknak a nyomában, akik valami önök az érdekében fáradoznak, hogy azonnal megsemmisítsenek minden parányi eredményt.

Nemrégén egy kis falu buzgó és népének élő tanítójától kaptam egy szomorú levelet, amelyben arról panaszkodik, hogy még gyűlésezte presbiterumába is bevette magát két ilyen gonosz lélek, *Béliál fia*. — A kis falu két leggazdagabb embere, de egyházi adóját, képéjét egyik sem fizeti, annál inkább zsarolják a falubelieket uzsora kamatra kiadott szennyes pénzükkel. Az egyik azzal utasítja el magától tanítóját: „Dolgozzon mást, ne tanítoskodjék!” A másik hetykén ilyen káromlással botránkoztat minden valamirevaló embert: „Szeretném én látni azt az Istent!” Hát nem arcpirító, felháborító szegény, hogy a magyarság soraiban ilyen sátáni lélek vannak? Ime a *Béliál fiai*!

Jézus Krisztus azt mondja: „Bizony mondom néktek, hogy minden bűn megbocsáttatik az emberek fiainak . . . de aki a Szentlélek ellen szól káromlást, nem nyer bocsánatot soha, hanem örök kárhozatra méltó.” A jóra vezérlő, a megvilágosító, a megszentelő Szentlélek ellen vétkeznek a Béliál fiai! Vigyázzatok hát magyar testvéreim, hogy hogyan hallgattok ezekre! Vajjon szabad-e az Isten után szomjuhozó, a műveltséget áhító magyar lelkeknek Béliál e fiaira hallgatni? Nem inkább az e a kötelessége minden nemesleki magyar embernek, hogy Béliál e fiait kerülje, ezekre ne hallgasson, zárja el a szívet ezektől?

Ha az emberi testbe valami idegen dolog kerül, egy csont, vagy egy vasszilánk, az a testben vagy súlyos gyuladást okoz, ami igen sokszor halálos kimenetelű, vagy pedig *betokozza* a szervezet azt az idegen anyagot, mintha ott sem lenne és végzi tovább a munkáját. Édes Véreim, drága magyar népem Béliál e fiait így *tokozzátok* be, azáltal, hogy magukra hagyjátok őket, kerületek, sőt kizárjátok társaságotokból. Vigyázzatok nehogy ezek gyulladásba vigyék az egész falut, vigyázzatok, nehogy lerántsák az egész falu magyarságát az istentelenségbe, a tudatlanságba, az elvesztésbe. Talán azt mondhatná valaki, hogy ez a szigorúság nem illik keresztyén emberhez! Hát talán a Béliál fiaival való élés, a bűnnel való megalkuvás, a gonoszságok elnézése, a gyöngeség jobban illik keresztyén magyar emberhez? *A megátalkodott bűnösökkel szemben nincs helye semmiféle el-lágyulásnak, ezekkel szemben Jézus is az ostorhoz nyult!*

Dr. Tavaszy Sándor.

A Román politika hírei.

A miniszterelnök megbízottja Kolozevárt.

A magyar egyházaknak és a magyar Pártnak a felekezeti iskolák kérdésében beadott újabb emlékiratainak hatása alatt a minisztertanács úgy határozott, hogy a kérdés egész anyagát újra megvizsgálja és a végleges határozatot a vizsgálat eredményében fogja meghozni. A vizsgálat megejtésére Bratianu miniszterelnök, Tatarescu tárcanélküli minisztert, a belügyminisztérium államtitkárát küldte ki. Tatarescu miniszter az elmúlt héten csaknem három órán át tartó kihallgatáson fogadta a magyar egyházak képviselőit. A tárgyalás anyagáról tudósítást nem adhatunk, mert a miniszter a legteljesebb titoktartást kérte. Annyit azonban közölhetünk, hogy 8—10 nap múltán újra visszatér

Kolozsvárra, amikor valószínűleg már magával fogja hozni a minisztertanács döntését.

Az egyházak küldöttségében a következők vettek részt, a katolikus egyház részéről dr. *Balázs* András statusi előadó és báró *Jósika* Gábor a status elnöke, a református egyház részéről *Nagy* Károly püspök, dr. *Makkay* Sándor főjegyző és dr. *Grandpierre* Emil theologiai gondnok, dr. *Illyés* Gyula tanügyi előadó, végül az unitárius egyház részéről *Ferencz* József püspök, dr. *Boros* György főjegyző és *Kovács* Kálmán püspöki titkár.

Erdélyi románok panasza. A román nemzeti párt közelebből a regát több városában pártgyűlést tartott. Buzeuban az erdélyi románság vezetői közül felszóltak *Vajda* Sándor, *Popovics* Mihály, *Pop-Cicsó* István és *Maniu* Gyula képviselők. *Vajda* Sándor szerint az erdélyiek az egyesülés kimondásakor azt remélték, hogy a regát románjaiban jó testvérekre fognak találni. Magyarországon ők egyáltalán nem lettek volna elnyomott szolgák. Utcán, otthonukban, kereskedelmi vállalatoknál, sőt a magyar parlamentben is románul beszélhettek volna. A románok rendelkeztek volna a szükséges intézményekkel. És új hazájukban a nemzeti párt híveivel rosszabbul bánnak, mint a kisebbségekkel, mintha egyenesen törvényen kívül állanának. *Popovics* Mihály a kormányerőszakos, romlott, törvénytelen eljárásáról beszélt. A népek már csak a királyban van bizalma, tőle várja a helyzet javulását. *Maniu* a földreform és az adótörvények igazságtalan keresztülvitele ellen beszélt és követelte, hogy a közigazgatás terén állítsák helyre a városok és vármegyék önkormányzatát.

KÜLFÖLD

Merre fordul Németország sorsa?

A németországi zavarok forgatagában egymásra torlódnak a meglepő események. A Hitler-Ludendorff-éle forradalom hullámai el sem űltek, már új izgalom láza lepté meg a német nemzetet: Frigyes Vilmos császári trónörökös Hollandiából, ahova a háborút követő forradalom idején menekült volt, visszatért Németországba. A jelek arra vallanak, hogy a trónörökös hazatérését a birodalmi kormány nemcsak megengedte, hanem kifelé, az antanttal szemben védelmezi is. Két kérdés vetődik föl a trónörökös merész lépésének elbírálásánál: mit fog szólni hozzá a nagykövetek tanácsa és mit fog szólni maga a német nemzet, amely ma is a legellentétebb pártoskodás tüzeiben vonaglik. A lapjelentések arra mutatnak, hogy a nagykövetek tanácsában nagy tanácstalanság és egyenlenség dul a trónörökös hazatérését illetőleg. A franciák persze főlháborodással követelik, hogy a trónörököst

ujra ki kell utasítani az országból s máris azzal próbálják rémiteni Európa közvéleményét, hogy a németek titokban hatalmas seregeket fegyvereznek föl. Az angolok és olaszok sokkal szelídebb hurokat pengenek. Az angol kormány értesítette a párisi követét, hogy Anglia nem tiltakozik a német trónörökös hazatérése ellen, sőt Vilmos császár esetleges visszatérése ellen sem volna kifogása. Lényegében a francia politika ellen nyilatkozott Olaszország részéről Mussolini kormányelnök is. Egyik utóbbi beszédében úgy jellemezte a helyzetet: A német trónörökös hazatérésének kérdésében Olaszország és Anglia egyetértenek. Legyen végre bátorságunk megengedni, hogy a német nép a világon van. Hatvanegy millió ember él a régi birodalomban és tizenkét millió Ausztriában, nem szabad hát arra gondolnunk, hogy ezt a népet elpusztítsuk!... Most már az az izgató kérdés, hogy a német közvélemény milyen irányban alakul ki. Jelenleg arra lehet következtetni, hogy a nemzeti érzésű, monarchista-pártok a közeljövőben erősödni fognak.

Az oroszok kétszínű játéka.

Oroszország és Románia között tárgyalások indultak meg, amelyeknek célja, hogy a két ország gazdasági kapcsolatait fölújítsák. Nagyon visszatetsző hatást kelt azonban, hogy amikor a tárgyalások kölcsönös megértést tennének szükségessé, Csicserin orosz külügyminiszter a hivatalos lapban élehangú támadást intéz a kisantant két állama: Románia és Jugoszlávia ellen. A bukaresti *Presa* című újság közleménye szerint Csicserin azt emlegeti cikkében, hogy Románia a szerb szövetséggel Magyarország és Bulgária támadásai ellen akarja magát biztosítani. Csicserin szerint a Bratianuék politikája Jugoszláviát Oroszország ellen is ki akarja használni, Oroszország ugyanis nem nyugodott bele abba, hogy Besszarábiát a forradalmak zavarában elszakították tőle. A hírlapi támadás éle főként Jugoszlávia ellen irányul, amelynek Csicserin szemére veti, hogy cserbenhagyta a szláv testvéri közösséget és a románokkal szövetekezett az oroszok érdekei ellen. Román nézőpontból az orosz politika eme kétszínű játéka méltó aggodalmat kelthet mind a most folyó tárgyalások sikerére, mind a távolabbi jövő eshetőségeire nézve.

Román-magyar tárgyalás.

Az utódállamok egymásközötti viszonyának rendezése az utóbbi hónapok folyamán nagy előhaladást mutat. Úgy látszik, szűnőben van az a feszültség, melyet az egymásiránt való bizalmatlanság okozott. Magyarország és a cseh állam között már beható tárgyalások folytak mind a gazdasági kérdések, mind pedig a kölcsönös leszámolás tárgyában. Ugyanígyen

tárgyalások indultak meg éppen most Románia és Magyarország között. Báró Wodianer, a magyar kormány képviselője egy öttagu magyar köldöttség élén a közelmúlt napokban Bukaresibe érkezett abból a célból, hogy a két ország közötti függő kérdések mindkét felet kielégítő megoldásáról tárgyaljon s ezenfelül szorosabb kapcsolatot létesítsen Románia és Magyarország között mind politikai, mind pedig különösen gazdasági tekintetben. A magyar kiküldött a román vezető kormányférfiaknál tett szokásos látogatások után a sajtó képviselőit fogadta, s előttük kijelentette, hogy Magyarországnak elhatározott komoly szándéka az utódállamokkal s ezek között különösen Romániával fenntartás és hátsó gondolat nélküli barátságos viszonyt létesíteni.

Mi, romániai magyarok, a magunk részéről csak örülni tudunk az események ilyen fordulán, melyre már régóta vártunk. Ugy érezzük, hogy a még mindig nagyon zavaros külpolitikai viszonyok között éppen Románia és Magyarország az a két állam, melyeknek legtöbb a közös érdeke s. így legszembeötlőbb az egymásra utaltsága. Ez az egymásra utaltság bizonyára meg fogja hozni a közös érdekek védelmére szükséges együttműködést s ennek nemcsak a két állam fogja hasznát látni, hanem mi is, romániai magyarok, akik hosszú időn át súlyosan éreztük a magyarságot ok nélkül ért bizalmatlanság terhét.

HÍREK

Olvasóinkhoz.

Tisztelettel felkérjük olvasóinkat, hogy hátralekös előfizetési díjaikat sürgősen kiegyenlíteni sziveskedjenek, hogy lapunk küldése akadályba ne ütközzék. Az előfizetés rendezését már csak azért is kérjük, hogy a naptárt idejében megküldhesük. Mindazon előfizetőink, akik egy évre előfizettek, vagy mostantól kezdve egy évre elő fognak fizetni, tartalmas naptárunkat (bolti ára 15 Leu) 5 Leu előzetes megküldése ellenében kapják meg. A naptár készen van, szét küldését megkezdettük. Bizományosok a naptár árusításáért példányonként 10%-os kedvezményben részesülnek.

A kölcsön adott szindarabok sürgős visszajuttatását kérjük azoktól, akiknek kölcsönöztünk. Ha a kiadott szindarabok nem érkeznek idejében vissza, a hozzánk forduló kéréseinek nem tudunk eleget tenni.

Kicserélták a fogjokat. Az elmúlt években megindított összeesküvésű perek most már befejezést nyertek. Románia és Magyarország ugyan is megállapodtak, hogy az ily okon elítélteket kölcsönösen kicserélik. A kicserélés november 16. napján Biharpüspöki, illetőleg Bihar keresztés állomásokon megtörtént s általa mintegy hatvan román és negyven magyar polgár jutott szabadon hazájába. A kicseréltek között van a Sándor Imre és társai ügyében elítélt 9. vádlott is.

Ötvenévvél ezelőtt egyesült Buda és Pest. A magyar főváros nagy fénnel ünnepelte meg fejlődésének azt a nevezetes dátumát, amikor félszázaddal ezelőtt Buda és Pest egy várossá: *Budapestté* egyesült. A diszközgyűlésen megjelentek: Horthy kormányzón, József főhercegen és a pápai követen kívül a magyar közélet összes előkelőségei. A szónokok méltatták Budapest óriási fejlődését, egyúttal azonban rámutattak arra is, hogy a főváros nem elég hű képviselője a keresztény nemzeti eszméknek s a forradalom idején nagyon gyorsan a felforgatók párijára állott.

Fordított kívánság. A földreform eddigi jelszava, amivel a magyar egyházak és birtokosok földjeit földarabolták az volt, hogy földet a népnek. A termelés csökkenése és a gazdasági helyzet romlása arra a belátásra kezdik vezetni az ország sorsának intézőit, hogy mégis kár volt annyira szétszedni a szépen berendezett, nagy tudással kezelt gazdaságokat. Nemrégiben a román nemzeti párt egyik neves embere cikket írt, amelyben azt fejtegeti, hogy a kis birtokok főlébe középbirtokokat kell létesíteni, amelyek a termelésben példát adnának a falu népének. Eszerint az új jelszó volna: Földet az uraknak! Igen nagy tévedés volna azonban azt hinni, hogy a cikkíró a volt birtokosoknak akarja elvett földjeiket visszaadni. Középbirtokot a cikkíró szerint a román írók és újságírók, román katonatisztek, valamint azon politikusok számára kellene juttatni, akik Erdély és a Regát egyesítéséért küzdöttek. És itt lóg ki a ló! A cikkíró tehát nem jobb művelést, több termelést akar, hanem politikai szempontokhoz igazodik.

A rongyos bankók sorsa. Nemrégiben írtunk róla, hogy egyes vidékeken a rongyos bankókat az adóhivatalok sem akarják elfogadni. A fölmerült panaszok — úgy látszik — megtették hatásukat, mert a pénzügyminiszter elrendelte, hogy az adóhivatalok kötelesek a rongyos bankót elvenni és a nemzeti bankhoz beszállítani.

Megérdemelt nyugalom. Szép ünnepet ült közelebről a marostordamegyei Marosvécs község népe. Az ottani református egyház köztiszteletben álló öreg kántortanítója, Sipos Miklós a magyar kulturának, 42 évi hű szolgálata után nyugalomba vonult. Az ünnepelés főrésze a vécsi műremek belsejü tempiómban folyt le, hol alkalmi istentisztelet után a távozni készülő öreg tanítót a református esperes, majd ifjabb tanítótársainak küldöttje, azután a meghatódottságtól el-elcsukló hangon a nép nevében egy földmives ember köszöntötte. Végül a helybeli ref. pap beszélt lendületesen. Sipos Miklós nevét a marosvécsi nép egy róla elnevezett kultur-alap létesítésével örökitette meg.

Borzalmas gyermek-halál. Szék községben, Gagyi Dénes gazdálkodónak tizenhárom éves kis fia, Péter kint játszadozott hasonlókorú társaival az utcán, amidőn egy veszettdisznó szaladt a gyanutlanul játszadozó gyermekek felé. A kis Gagyi Péter az ijedségtől megdermedve nem tudott menekülni s amíg többi társai szétrebbentek, ő egyedül maradt az utca közepén. A veszettdisznó nekirohant, feldöntötte s kiharapta a szerencsétlen gyermek gyomrát. A kis Gagyi Péter ott halt meg az utca közepén. A hatóság megindította az eljárást, hogy kit terhel a felelősség emiatt a borzalmas szerencsétlenség miatt.

Rablóbanda garázdálkodása Csikban. A Székelyföld egyes vidékei állandó rettegésben élnek a rablók garázdálkodásai miatt. Csikban szökött katonák álltak bandába és kézigránatokkal, katonai fegyverekkel támadnak áldozataikra. Közlebről Huber József főrezsnyári igazgatótól és társaitól Széppatak közelében közel félmillió leut raboltak el az utonállók. A csendőrség tehetetlennek bizonyult a kitanult banditákkal szemben, most aztán nagyobb katonai osztagok indulnak el, hogy a gonosztevőktől megtisztítsák a Hargita környéket.

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI ÉLETPÉNTÉSEK

Ültessünk fát!

Sokak előtt különösnek és időszerűtlennek tűnhetik fel: ősszel beszélni faültetésről. Pedig két szempontból is időszerűbb, mint tavasszal.

Először sokkal jobb, biztosabb fogamzásu késő ősszel a levélhullás, a nedvkeringés megállása utáni, mint a tavaszi faültetés; még pedig azért, mert az őszi ültetés gyökerére egészen ráülepedik a föld az őszi, téli és tavaszi időben úgy, hogy tavasszal oly könnyen kihajt és vigan fejlődik a fa, mintha azelőtt mindig ott élt volna. A tavaszi ültetés ellenben, ha az különösen kissé megkésíki, már nagyon kétséges. Esetleg nagy nehezen megkapaszkodik, éi, de azon esztendőben vajmi kevés százalék fejlődik.

Másodszor időszerű az őszi beszélgetés még a tavaszi ültetés esetére is, mert jobb ősszel és télen utánnézni, hogy honnan szerezzünk megfelelőbb, jobb fákat a tavaszi ültetéshez, mert a tavaszi utánnézés, rendelés s egy kis késedelem a szállításnál már igen könnyen elkésleltetheti az ültetést s akkor nincs kellő siker.

Jobb, ha ősszel kéznél van már az ültetni való s ha nincs idő az elültetésre, a gyökerét elföldeljük a tavaszi ültetésig s mikor vidékünkön a kikelet szerint kívánatos, az ültetés helyére tesszük a kéznél levő csemetéket.

Mikor faültetésről esik szó, önkénytelenül a gyü-

mölcsfára szokott gondolni az ember, mivel a nemes fáink kezünk munkájának köszönik a létüket.

Az ily fajta fák szükségessége, hasznossága ma már minden ember előtt ismeretes. Azért ez alkalommal egy másfajta és a figyelmet érdemlő fára és természetére kívánom irányítani a szót. Minden hely, a székely egyik következtetése szerint „ha egyébre nem való, valamire jó lesz“.

Sokat jártam a Gagyi patak mellett Szentábrahám határában levő kopasz „Zsidóhegy“ kopár nagy oldalán és tetején és onnan szétnéztem Csekefalva és Kede határába és a környékre nyuló terméketlen csupasz hegyéleken, láttam a Nyikó és a Gagyi pataka és más vidékein előforduló és más száz meg száz patak, valamint a Kisküküllő, Nagyküküllő, Maros, Olt folyók vidékeinek kopaszon meredező hegyoldalait és hegyéleit, a Mezőség csupasz dombtetőit és mikor azokat láttam, mindig az a vágy ébredt és erősödött meg bennem, hogy azok és egyébütt levő ily helyek befásítását meg kellene valósítani, mert mit nyerünk a befásítással? Azt, hogy addig értéktelen csuf-vidékek egy csapásra válnak szépekké és hasznosakká. Ez évben utazásaim alatt észleltem, hogy a vasut mellett fekvő vidékeken levő falucskák szűk völgyein nagyon sok helyen iparvágányokon és vasut nélküli vidékek félre-eső helyeiről autóval szaporán szállítják az erdők fái a vasutakhoz tovább és nagyrészen Erdélyből kifuvarozásra. Egy-egy óriási fateleppé alakult végig az erdős vidékeken haladó vasut mente.

Ma még nem szűk, de minden erdő bősége mellett nagyon drága Erdélyben is a fa. A rohamosan megindult letarolás mellett pár évtized alatt kifogy az erdő, nagyon kevés és igen drága fog lenni a fűtő anyag. Akkor fujhat a markába, aki azt megéri. Az erdős helyek egy részén talán új erdő fog fejlődni, egy emberöltő alatt, a többi rész kopáran vagy legezőnek marad.

A fás vidék szebb is hasznosabb is és egészségesebb is a kopasz terméketlennél. Szépségét és hasznát a legegyszerűbb ember is felfogja minden különösebb irányítás nélkül is. Hogy egészségesebb, szükségesnek tartom a nép figyelmét ama körülményre felhívni, mely szerint emlékezzék vissza és figyelje meg, hogy a mikor erdőbe ér, azonnal észrevehető könnyűség és jóérzés hatja át az embert, annyira, hogy önkénytelenül is dudorászáshoz, énekhez, vagy fűtyöléshez kezd. E föllendülést az erdő tiszta, pormentes, üdítő, jó levegője idézi elő és táplálja. A fa hasznos mindenképp fölötte azért, mert a levegőt nedvesen tartja és az esőt biztosítja. A Mezőség esőben épen fátlansága miatt szegény és ezt a sorsot nemsokára egész Erdély megérheti. Most már az lehetne a kérdés, hogy a természettől pusztán, kopáran hagyott területeket az

ember mivel tudná értékesen, hasznot hozóan széppé s kellemessé varázsolni?

Ezen kérdésre az lehet a felelet, hogy olyan fát kell betelepíteni oda, mely természeténél fogva könnyen megbarátkozik és otthon találja magát az egyéb növényzetre terméketlenül bizonyult talajon is.

Nekem erre legalkalmasabb jelöltem az *akácfa*.

Ismeretem szerint dús gyökérzeténél és életképességénél fogva ennél megfelelőbb fát nem lehet telepíteni a terméketlen hegyekre. Ahol ez meg nem kapaszkodik és nem él meg, oda csakugyan hiában próbálunk bármit telepíteni.

Előnyös tulajdonságai: gyorsan nő, kemény fája tüzre is jó, eszköz fának pedig éppen elsőrendű. — Gondolom, hogy szép és jó butori is lehetne belőle gyártani. Erős és mélyreható gyökérzeténél fogva legmegfelelőbb a vízmosásos szakadékok megkötésére is. Van még egy igen nagy haszna is, az tudniillik, hogy virága oly bőven termi a mézet, hogy amely vidéken megfelelő számú akácia van, annak sikerült virágzása idején, tehát már tavasszal csurgásig megtöltik a méhek kaptárait rövid idő alatt.

A méhészek mulasztása, hogy már csak nagy mézelő képesség miatt is nem telepedett meg nagyobb mértékben ez a fa.

Azt mondta volt egyik nagy emberünk: „Amíg fám van *fázok*, aztán *fázom*.”

Hogy mi és az utódok is fával fázzanak, azért az elmondottak alapján és helyein igyekezzünk a gyors pótlásról gondoskodni, hogy a városok sétaterai és egyes határrészei mellett, a lalú eddigi kopár, pusztá, hasznavehetetlen helyei is széppé, értékesekké, hasznot hozókká váljanak, hogy úgy a faluk határainak eddig semmitérő területein, mint a községek belsejében akácok illatozzanak, hogy ne csak a város, hanem a falu és hegytető is legyen tele akácvirággal és hasznosága, szépsége mellett az eddigi élettelen sivárság helyett legyen az élet és munka birodalma minden eddig hasznavehetetlennek hitt hely is!

Patakfalvy Zsigmond
tanító.

Tapasztalatból beszélek.

Székely gazdatársaim! Egy jól jövedelmező hasznos iparnövény termelésére hívom fel figyelmüket. Termeljünk cukorrépat!

Falusi székely gazdaközönségünk körében általában ma is az a megrögzött, apáinktól marad szokás, hogy kinek 5—6 kat. holdnyi birtoka van, az is meghagyja abból legalább 1 holdat ugarnak és azt egész nyáron át folyton miveli, szántja, boronálja, hogy azután ősszel buzával bevetve, Isten után áldást várjon.

Mennyivel jobban jönne ki pedig a kisgazda, ha

egy ilyen jól megmivelt területen cukorrépat termelne. Ugyebár manapság tapasztalhatjuk, hogy búzatermésünk egy évtizedben csak 2—3-szor sikerül, — mennyi az ellensége, — egyik évben a vetés tavasszal kifagy, a másik évben csak keveset hagy meg az egér, harmadik évben a buza vetőmagját kezdi ki a drótféreg — s végül ha buzaföldünk tulkövér, — a vetésünk tulkorán megdől és a termés hozam éppen felére apad le amiatt. Ha a gazda úgy megműveli földjét mint buza alá szokta s az ilyen földbe cukorrépat teszen: keveset mondok, de legalább is 150%-al jobban jár! Ezt bátran állítom, mert saját magam is tapasztaltam.

Én is jó sokáig idegenkedtem a cukorrépa termelésétől, csak az 1921-ik évben kezdtem termelni és pedig $\frac{1}{4}$ kat. holdon és dacára, hogy megelőző évben sekély őszi szántást adtam, mégis 38 q tiszta sulyu répat termelt.

Következő évben 1922-ben $\frac{1}{2}$ kat. holdot termeltem, őszi mélyítő (15—16 cm.) szántást alkalmaztam és 90 mázsa liszta répám termelt, míg a folyó 1923-as évben — dacára a forró nyári napoknak, a hosszas szárazságnak az $\frac{1}{2}$ hold mégis adott 72 q-t.

Kérdezem most már székely gazdatársaim, miért idegenkednek a cukorrépa termelésétől, — melyik az a növény, amelyik annyit jövedelmezne, ha számba vesszük még a következőket: 1. Vetőmag nem kell, mert a cukorgyár ingyen adja termelőinek. 2. A termelőnek visszamarad 25—30 százalék répafej és levél, amely kitűnő és tápdus takarmány. 3. A gyár visszaküld teljesen ingyen 40 százalék répaszeletet (szállítási és vasúti díjat a termelő fizeti). 4. A termelő a nagykereskedővel egy árban (tehát kedvezménytel) kap cukrot, ha egy fél holdat termel, már akkor is egy évben 60 kgr.-ot és ősz előtt a cukorért nem fizet, mert beszállítás után a gyár vonja le a répa árából.

Termeljünk azért kenyérmagot is, búzát, rozstot t. gazdatársaim, de mindenkinek ajánlom, hogy legajább is egy fél kat. hold cukorrépat termeljen, — hisz az elmondottakból is eléggé szembeötlő annak hasznos volta.

Nekem pl. az 1921. évben az egynegyed hold 1235 Leut, — az 1922-ik évi fél hold 5940 Leut és a folyó évi fél hold pedig 7050 Leut hozott csak pénzösszegben, amit a gyár fizetett.

Aki az elmondottak után rászánja magát, hogy megpróbálja és termelni fog a jövő évben, az most készítse elő a talajt, a legjobb erőben levő, nem homokos földjét szántsa föl legalább is 14—16 cm. mélyen, mert jó erőben lévő mély mivelésű földet kíván, talajban nem válógató.

Barcaságon élő szász gazdatársaink a cukorrépa-termelést már évtizedekkel előbb felkarolták, szívesen foglalkoznak vele ma is, de látszik is ám rajtuk.

Fontoljuk meg azt, milyen nagy a gazda őszi kiadása, a nagy és sokfajta adó, a taxa, a naponkint emelkedő drágaság mindenben stb. próbára teszik a gazda erejét, nekünk némileg el kell tértünk az apáink által évtizedeken át folytatott gazdasági rendszertől, tanuljunk, próbálkozzunk, iparkodjunk a terméshozamot fokozni és olyan növények termelésétől ne idegenkedjünk löbbé, melyik legtöbbet hoz a gazdának.

Olvassuk a „Magyar Népet“ székely gazdatársaim. sok hasznos dolgot olvashatunk belőle, a politikát csinálja más, az most nem nekünk való, hanem ahelyett szedjük össze magunkat, társuljunk, szövetkezzünk. hogy ne hulljunk teljesen szét, értsük meg egymást, főképpen pedig tanuljunk: a jó gazda is, mint a jó pap, holtig tanuljon!

ifj. Szántó András,
gazdálkodó.

Heti piac.

Tájékoztató árak a „Magyar Nép“ külön tudóstíjától.

Gabona és zöldség.

Kolozsvár. Buza (nagyvékája) 110—120, rozs 100, árpa 80—85, zab 52—55, kukorica 108—115, krumplic 50—60, mázsára 250—300, dió 240, paszuly fehér 240, gránát 350, kendermag 240, lencse kilója 24, borsó 14 leu. Kilóra murok 5—6, petrezselyem és celler 10—12, szőlő 16—20, alma 8—12, körte 10—12, hagyma 4 (koszoruja átlag 8) fokhagyma 20, káposzta száza vegyesen 600 leu.

Marosvásárhely. (E. Barázda alapján) buza (kisevékája) 75—90, új tengeri 65—75, árpa 54—65, zab 30—32, paszuly fehér v. gránát 150—160, burgonya 18—20, alma 70—90 leu.

Tejtermékek.

Kolozsvár. Tej litere, tehén 10, bivaly 12, tejföl 30—35, vaj kilója 90—100, sajt 50, túró 52—55, tehéntúró 20 leu.

Marosvásárhely. Tehéntej 5—6, teavaj 82—86, juhsajt 40—50 leu.

Élő marha.

Marosvásárhely. Egy pár igásló 8—14 ezer, jobb-fajta 12—18 ezer, kocsiló 18—32 ezer, egyéves csikó 2—4 ezer, egy csikós kanca 10—15 ezer, éves borju 3—5 ezer, fejős tehén 7—9 ezer, meddő 6—8 ezer, vágó marha kilónként növendék 19—20, nehéz hizott ökör 20—25 leu, igás ökörpárja 20—30 ezer, hizott sertés kilója 35—40, választott malac 6—900 leu.

Kolozsvár. Meddő tehén vágásra 3—6 ezer, növendék marha 1500—3000, nehéz ökör 18—25 ezer, szépborju darabja 800—1300, egy pár igás ökör 12—18 ezer, kövér zsirsertés kilója 34—38, vágni való közepes 30—32, egy drb. nyul 60, 1 kiló marhahus vágott súly 16—18, borju 26, disznóhus 38—42, has 48, faggyu 26 leu.

Akik megérik az idő változását.

Alig akad ember, aki ne tudna valamit az *izom-és az idült ízületi csuzról*, mert alig van család, akinek egyik, vagy másik tagja ne szenvedne e fájdalmas betegség egyikében vagy másikában. A világháború a csuzos betegek számát lényegesen emelte, ami nem is csoda, mert hiszen a csuz (rheuma) megszerzésére alkalmi ok bőven kínálkozott. A csuzos betegségek okai között a meghűlés, átmedvesedés, hideg földön való ülés, vagy fekvés, nedves szobában való tartózkodás stb. szerepelnek s így könnyen érthető, hogy miért szökött fel a csuzos betegek száma a világháború kapcsán. Ezen előidéző okok ugyan a háborútól függetlenül is fenállnak s ez az oka annak, hogy pl. az idült ízületi csuz inkább a szegényebb néposztály betegsége, akinek életviszonyai mostohábbak, mint a kedvezőbb viszonyok között élőké, mindamellett nem tagadható, hogy kellő elővigyázattal, elrolátással az előidéző okok a háború mentes időben az egyes egyének szempontjából részben távoltarthatók, illetve elháríthatók, míg a háborúban erről alig lehet szó. Amíg ugyanis az otthoni ember védheti magát pl. [az átmedvesedéstől, vagy hideg földön való fekvéstől, addig a katona sokszor képtelen ezen, a csuzt előidéző káros behatásoktól magát megvédelmezni, mert a helyzet nem engedi azt meg.

Szomorú volt annak is a sorsa, aki már meglévő csuzával került ki a harctérre, mert a *hideg és nedves* időkben fájdalmai kiujultak és sok szenvedést okoztak. Mindenki tapasztalhatta, hogy egyik vagy másik ember-társa, ki csuzos volt, megjósolta előre a bekövetkezendő időjárást. Ennek egyszerű magyarázata az, hogy a hideg és nedves idők beköszöntésével az izom- és idült ízületi csuzban szenvedők fájdalmai előállanak, tehát *előre* „megérik“ az idő megváltozását. E csuzos (rheumás) fájdalmak rendszeren kisebb-nagyobb megszakításokkal mindaddig tartanak, amíg a hideg és nedves időszakot a meleg időjárás (nyár) nem váltja fel. Általában a csuzos fájdalmakat a száraz meleg enyhíti.

Általános szabály, hogy a *heveny(acute) izomcsuz* rendszeren csak egy izomra, vagy egy izom csoportra szokott szorítkozni, míg az *idült (chronicus) izomcsuz* egy izomcsoportról a másikra, vagy egyik testrésztől a másikra szokott vándorolni, amiből következik, hogy a fájdalmak hol itt, hol ott jelentkeznek, vagyis vándorolnak, ami miatt népiesen „*vándor csuz*“-nak mondják. Időváltozáskor a fájdalmak súlyosbodnak.

Izomcsuznál a fájdalmak húzó jellegűek, a felületes nyomás a fájdalmat fokozza, míg a rendszeres „kenés“ rendszerint enyhítőleg hat. Továbbá enyhülnek a fájdalmak, ha a beteg izmokat pihentetjük, igen su-

lyos esetekben azonban alig mérséklődnek, ami a betegnek nagy szenvedést okoz. Láz izomcsuznál rendszeren nincs s ha van, rendszerint nátha, vagy toroklob van jelen.

A csuz miatt beteg izmok merevek, nem mozgathatók és merevvé teszik a megfelelő testrészt is, azt t. i., amelyet a vele kapcsolatos izom (vagy izomcsoport) mozgat. Ha sokáig áll fenn az izomcsuz, akkor a téllenség miatt az izomzat sorvad és gyöngül.

Az izomcsuznak leggyakoribb alakjánál: *az ágyékizmok csuzánál* (amit a nép „leesett a hátpecsenyéje” névvel jelöl) *a fájdalmak a gerincoszlop alsó részén vannak.* A betegek alig tudnak hajolni, vagy ha lehajoltak, alig bírnak felmelkedni, ha mozgásokat akarnak végezni (pl. az ágyban felúlni, vagy megfordulni) előbb a legkülönösebb előkészületeket kell megtgyék, mert különben e mozgások nem sikerülnek. Ha a beteg áll, akkor látható, hogy a gerincoszlop alsó része (és a medence ferde, amely azonban nem állandó, mert a csuz elmúltával a rendellenes tartás is megszűnik.

A *fejizmok csuza* igen fájdalmas, a fejbőr tologatására a fájdalmak még inkább fokozódnak. Leggyakrabban olyan egyének kapják, akik légvonatos helyeken dolgoznak, akiknél emiatt a fej könnyen „meghülhet”. — *A pofaizmok és az állkapocs csont-hártyájának csuza* igen gyakran keletkezik olyanoknál, akik utazás közben a robogó vonat ablakából huzamosabb időn át kihajolnak, különösen akkor, ha a vonat a szél irányával ellentétesen halad tova. A fájdalmak itt is igen erősek és a táplálkozás mindaddig, míg a fájdalmak nem enyhülnek, nagyon meg van nehezítve.

A „*konok*”, vagy „*ferde nyak*” a fejbiccentő és tarkóizmok csuza esetében áll elő: ha egyoldali a csuz, a beteg ferdén tartja a fejét, illetve a nyakát, ha kétoldali, a nyakat mozgatni egyáltalán nem lehet. Szerencse, hogy a csuz ezen formája pár nap alatt gyógyul, amikor is a fájdalom és a mozgási akadály hamarosan megszűnik.

A *váll- és hátizmok csuzánál* fájdalmas a felkar, a lapocka mozgatalása, valamint a törzs mellkasi részének hajlítása. A *mellizmok csuzánál* a fájdalomosság a bordák között levő izmokban van, s ezért mély légvételnél, köhögésnél, trösszentésnél vagy ásításnál heves fájdalmak állanak elő.

Nem szabad azonban felednünk, hogy izomfájdalmak nem mindig csak a csuz folytán állanak elő, mert ugyancsak fájdalmakat okoz az izmok túlerőltetése is az u. n. „izomláz” képében, aminő előáll pl. hosszas és fárasztó gyaloglás, hegymászás, általában meg nem szokott munka stb. után; hasonlóképen rándulás, erős nyújtás vagy egyes izompamatoknak elszakadása (izomszakadás) a megfelelő izmoknak nagy fájdalmával jár.

Az *idült (cronicus) izületi csuznál* az ízületek (különösen a térd-, boka-, váll- és kéztőizületek) fájdalmasak és némileg merevek. E fájdalmak nyomásnál, mozgatásnál fokozódnak. Idővel az ízületek megvastagodnak s mozgékonyaságok gátolt lesz s ha a bántalom egyszer megrögzött, gyors gyógyulásra számítani nem lehet. Ily esetekben az ízületek mozgásánál recsegés hallszik, amit a betegek maguk is éreznek. A mozgási zavarok főleg *reggel* jelentkeznek. Ha az ízület mozgékonyasága igen korlátolt, akkor az azokat körülvevő izmok a téllenség miatt sorvadnak.

Az idült izületi csuz heteken, hónapokon át fennállhat, igaz ugyan, hogy nem egyenlő mérvben, hanem úgy, hogy enyhébb napok súlyosabbakkal váltakoznak, sőt az is előfordul, hogy hónapokra, esetleg évekre terjedő szünetek is mutatkoznak, amikor az izületi csuzban szenvedők a fájdalmaktól teljesen mentesek.

(Jövő számunkban röviden a rheuma házi gyógykezeléséről fogunk szólni.)

Dr. Gergely Endre.

Hír az Ipartestületek Szövetségéből

Az Ipartestületek Szövetségében a héten ült össze először a végrehajtóbizottság. Az összejövetelre az adott alkalmat, hogy végre megérkezett az ipari szindikátusi törvény alapján megalakult Szövetség bírósági bejegyzése. A végrehajtóbizottság most állapodik meg afőlött, hogy az ügyvezető titkári állásra pályázók közül ki az a legérdemesebb férfi, akit a választmánynak kinevezés céljából ajánljon. A választmánynak ma már tetemes tagja van, mert a 45 ipartestület közül 33 csatlakozott és a választmányba ezek a testületek, melyek lélekszáma ezren alul van egy, az ezernél többet számlálók pedig két két tagot küldenek. Kolozsvár külön öt tagot nevezhet.

Annak pedig igazán eljött már az ideje, hogy a Szövetség megkezdhesse működését, mert a kézműiparosságot annyi veszély fenyegeti úgy felülről, mint alulról, az egyes Ipartestületeket a hatalom elkapott képviselői annyit bántalmazták, hogy már ideje egységesen homlokot szegni a támadások ellen.

Iparosok és alkalmazottak katonai felmentése. A védőtörvény az ipartűzők nagy számának katonai mozgósítás esetére felmentést biztosít. Most folyik azoknak összeírása, akik 1924. április elejétől 1925. április elejéig nyerne felmentést. A kézműiparosok közül igen sokan mulasztották el a kérelmezést. Annál

Is inkább szükségesnek tartjuk erre a kérdésre az érdekeltek figyelmét felhívni, mert egészen bizonyos, hogy ha még most rövid határidőn belül jelentkeznek és mulasztásukat indokolják, a hadkiegészítő parancsnokság nem fog elzárkózni a kéréseknek érdembeli tárgyalása elől. A kézműiparosok leginkább a felmentendők második csoportjába tartoznak, hova a közellátás érdekeit szolgálók vannak beosztva. Ugyanis mozgósítás esetére katonai felmentésben részesülnek mindazon iparosok és ipari alkalmazottak, akiknek munkája a közellátás érdekeit szolgálja: így pékek, molnárok, kenyérsütők, hentesek, kovácsok, szücsők, vargák, stb. A felmentési kérelemhez csatolni kell egy kimutatást, amelyben fel kell tüntetni: 1. felmenteni kért nevét; 2. családi állapotát (hány gyermek), 3. születési idő (év, hó, nap), 4. azt, hogy hol sorozták, 5. a sorozási cédulán levő anyakönyvi számot, 6. azt, hogy melyik csapathoz van beosztva, 7. végzettségét, 8. a munkakönyv, vagy bizonyítvány számát és keltét, 8. milyen szakmát űz és kinél van alkalmazásban (tulajdonos, szakmunkás), 10. az apa és anya nevét. A kérvényeket a kimutatással együtt, nem közvetlenül a katonai parancsnoksághoz, hanem aszerint, amint a felmentést kérő városi, vagy vidéki lakos a városi, vagy a megyei prefektúrához kell benyújtani. A prefektúra azután véleményezve átküldi a hadkiegészítő parancsnoksághoz. Mindez természetesen szervezeten történhetik a legcélszerűbben, tehát lpartestületeik útján.

Felhívás iparos temetkezési egyesület alakítására. A „Cipészek Szaklapja“ Raduch M. biz. elnök tollából felhívást közöl, mely a „Cipésmesterek Országos Temetkezési Egyesületének“ megalapítására szólítja föl a munkaadókat. Az egyesület tagjai a közülük elhalt hátramaradott családjának 25 leut fizetnének. Így az esetleg 1000 tagot számláló Egyesület, minden egyes adott halálozás alkalmával összeadna 25.000 leut, mely összeget a hátramaradottak kapnák a temetkezés költségére segély gyanánt. A tervezet szerint tehát az egyesület semmiféle alaptőkével nem rendelkezne, hanem alkalmi adakozásból gyűlne össze segélyösszeg. A tervezet a segítséget azért gondolja adakozásra alapítani, mert fél az alaptőke elértéktelenedésétől. Ebben igazuk van, de mi viszont nehezen tudunk elképzelni egy olyan pénzügyi szervezetet, mely bizonyos alaptőke nélkül működni tudjon. A haláleset után a segélyre szorulóknak rendszerint oly gyors szükségük van pénzre a temetés nagy költségei miatt, hogy mi el nem tudjuk képzelni, miként lehessen egy pld. ezertagu egyesülettől a megfelelő összeget hamarosan összeszedni. Megszereznők még azt is jegyezni, hogy az egyesületek minden vonzó ereje abban van, hogy mentül több tagot számlál az egyesület, az egyesekre annál kevesebb terhet hármlík.

Itt pedig épen fordítva lenne. Tegyük föl, hogy évente minden 1000 emberből meghal 10, akkor az egyes tagoknak évente tizszer kell 25 leut összeadniok, ha azonban az egyesület 2000 tagot számlál, akkor egy-egy tagra évente már 500 leu közadományozás esik. Az adakozókat pedig, mint halandó lényeket, sokkal inkább a jelen terhe, mint a jövőd könnyebbségei érintik s így nehezen fognak oly egyesületbe belépni, melynek taggyarapodása újabb és újabb terheket ró a vállukra. Tessék ezért az egyesületet azon az alapon megszervezni, hogy az elhalt személye után az egyesület határozott összeget fizessen és az egyesületbe a tagokat azzal gyűjteni, hogy mentül többen leszünk, a hozzájárulásunk annál kisebb összegű lesz.

Az ipari munkások kiutasítása megennyhült. A munkaügyi felügyelőség közli, hogy az utóbbi időben a szigurancától ritkán kap megkeresést arra nézve, hogy kiutasításra előjegyzett külföldi szakmunkás nélkülözhetetlen-e vagy ittléte fölösleges. Másfelől pedig maga a munkaügyi felügyelőség is a legritkább esetben minősíti fölöslegesnek a kérdéses munkaerőket, mert számol azzal, hogy az ipari termelés lendületes menete nemsokára munkáshiányt fog eredményezni.

Valuta-jegyzések.

— Kolozsvár, 1923. nov. 22. —

1 dollár	= 200.—	leu
1 font sterling	= 850.—	"
1 svájci frank	= 33.50	"
1 francia frank	= 10.70	"
1 líra	= 8.40	"
1 cseh korona	= 5.29	"
1 dinár	= 2.10	"
100 magyar korona	= 0.75	"

Gazdasági gépek és eszközök.

Vetőmagok

Műszaki Cikkek kaphatók!

Hann és Társa Gép és Műszaki Kereskedelmi r. t.-nál
Cluj-Kolozsvár Str. Reg Mária
(volt Deák Ferencz-utca) 11.

Telefon 2—36. Sürgöny cím: Hanncomp.

Terjessze a

„Magyar Nép“-et.

MULATTATÓ

Tél jöttével

„Porka havak hulladoznak“ . . .
Kedv előre alig mozgat.

Cél, s reménység mécse nélkül
Nemsokára rám sötétül.

Talán jobb is, ha megállok — —
Odább csupa bokor, árok.

Talán jobb, ha visszatérek — —
De arra se visz a lélek.

Pedig ott — kis alku árán —
Pihenheinek puha párnán.

De hiába! Vissza nincs ut,
Aki ilyen utnak indult.

Igy — se künt se bent — : csüggedten
Tévelygek a szürkületben.

Merre menjek mihez fogjak?
. . . Porka havak hulladoznak — —

BCH Central University
Tompai László.

Hull a falevél.

1920 decemberében vagyunk. — Elfáradt utasokat hoz a vonat, messzi idegen ország rabságából. Egyik nézi a kopasz zuzmarás ágakat és egyszer megszólal: Az idén korán esett le a dér.

— Hát ezt már honnan tudod? felel rá a másik.

— Nézd meg a fákat. Ott lóg még rajtuk, mint a fázós ember, összezsugorodva a falevél. Korán jött a fagy, nem érhetek be a fák. Hideg tél mellett sok fiatal hajtás elfagy az idén.

— És a fáknak is be kell érni, nemcsak az altnának, körtének, buzának?

— Be bizony. Látod, a falevelek olyanok, mint a méhkas dolgos serege. Ezek gyűjtik össze a levegőből azt, amire a fáknak szüksége van. Ők dolgozzák fel a bennük levő apró zöld szemcsékkal azt, amit a gyökér felszív és amit a levegő ad kemény farosttá. Gyűjtenek, dolgoznak, erőt, anyagot halmoznak fel egész nyáron át.

— Dolgoznak? De hisz meg se mozdulnak, lia nem fújja őket a szél. Hát mi mozgatja őket, hol az erő, ami munkát végez?

— A napsugárban, a melegben. Emlékszel pajtás... Ott a poklok világában, amikor a Jeges tenger

partján a Murmán-vasutat építettük, ott nem voltak fák. Feneketlen mocsár volt mindenfelé, amelyet moha és sás borított. — A nap alacsonyan járt, este 10 óra tájban pihent le és éjfél egy óra után már fölkelte ismét. Odafönt északon nem elég a napsugár, nincsen fa, mert nem tudnak dolgozni a falevelek.

— Hisz itt is alant jár a nap télen.

Azért hull le a falevél. Ahogy mulik a március, úgy mindig nagyobb íveket ír le a nap az égbolton és ahogy följebb-följebb kapaszkodik az égen, úgy nő a rügy, lombosodik az erdő. A fényes szép napsugár a falevelek munkatársa. Ugy csókolja ezt magába minden ágon ingó zöld levél, mint szomjú föld a nyári esőt. És látod, mikor elégetjük a fát, akkor kiszabadul a fákból elraktározott kánikula melege és kellemes a kandalló mellett ülnünk.

— Csodákat mesélsz.

— De igazakat. A tudósok már mind bizonyítani tudják ezt. Tőlük tanultam, hogy amikor a szén elég, a füstben gáznemű szén van, úgy mint a víz a felhőkben. Ez a gáznemű szén eloszlik, színtelenné válik a levegőben s csak a fák, fűvek s mindenfajta növények zöld levelei tudnak fát készíteni belőle, amikor a nap reájuk tűz és végig csókolja őket. A szorgalmas lomb-sereg dolgozik egész nyáron át.

— És miért hull le ősszel?

— Mert bágyadtabb a nap. Utját alacsonyan teszi és nem ad elég erőt a munkához.

— Tudják ezt a levelek előre?

— Megérzik, hiszen nem máról holnapra, hanem lassanként változik meg minden. Ugy jön ez nap-nap után, mint a mi szürke hajszálaink. Aztán a falevél is úgy tesz, mint az öregedő ember, gondol a hátra-maradottakra és gondol a sírra. Emlékszel, amikor Omszokban nagy beteg volt Kovács Jóska. — Sáppadtan, véznán, fölkelte mégegyszer. Elővette a katonaládáját, odahívott minket, elrakosgatott, megmutogatott mindent, hagyakozott és meghalt.

— Mint a hulló falevél . . .

— Igen mint a lehulló levél. Ez is előbb elszállít, átad mindent az ágnak, törzsnek, alsó rügynek. — Egyik anyag a gyökeret hizlalja, a másik a fa derekát vastagítja, bimbót rejtő rügybe huzódik a harmadik és a levél csak sáppad, hervadozik az alatt, míg végre semmije sem marad, amire szüksége lenne a fának és akkor meghal, lehull.

— De hátha nem hull le? Látod, ezek az idén itt dideregnek zörgőre aszva, még most decemberben is a fákon. Miért van ez?

— Korán jött a dér, a munka még nem volt befejezve. Amit a levelek gyűjtöttek, nem vándorolhatott még rendeltetési helyére. A csipős őszi szél belösvitott a falevelek életébe, mint a miénkbe valamikor a puska-

golyó. Ott himbálóznak az ágakon, szinte sirni hallom őket. A fiatalabb hajtások nem kapták meg tőlük a nyári munka gyümölcsét, most ők is fáznak és sok elfagy közülök. Ilyenkor mondják, hogy nem érett be a fa.

A jó barát sóhajt egyet, tovább döcög velük a vonat. Köd ül a fákra és elgondolkozik mindkettő azon, hogy az élet munka: az élet harc és szenvedés a fák, fűvek, állatok és emberek világában.

Dr. Nagy Endre.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Hü olvasó. *Bánffihunyad.* A táncmesteri diplomát bukaresti tanfolyamon lehet megszerezni, a táncitanáshoz külön prefectusi engedély szükséges. — *N. Gy. Sepsi-bükszád.* A 237 Leut köszönettel megfelelőleg elszámoltuk. — *S. E. Szék.* A küldött 524 Leut köszönettel elkönyveltük. Előfizetés folyó évre rendben. — *Gy. D. Érköbölkiút.* Köszönjük az új előfizetőt. — *E. O. Vulcan.* Előfizetés 1924. decz 31-ig rendben. Naptár megy. — *H. P. Székelyvaja.* A folyó évre még 13 Leu megküldését kérjük. Naptárt előjegyeztük. — *K. Gy. Vetés.* A folyó évre még 8 Leu megküldését kérjük. — *N. P. József.* *Dedrászéplak.* A folyó évre naptárral együtt 28 Leu megküldését kérjük. — *Cs. Gy. Dedrászéplak.* A küldött 164 Leut köszönettel megfelelőleg elszámoltuk. Az ön előfizetése 1924 márcz. 15-ig és T. J. előfizetése folyó évre rendben. Naptárt előjegyeztük. — *Fogy. Szövetkezet. Lisznyó.* A folyó évre a két példány után még 48 Leu megküldését kérjük. — *Gy. I. Zabola.* Előfizetés 1924 jul. 1. jár le. Naptárt előjegyeztük. — *D. I. Marosludas.* A 100 Leut megkaptuk' előfizetés 1924 márcz 15 jár le. — *H. J. Szilágyosmlyó.* A 181 Leut megfelelőleg elkönyveltük. — *Sz. M. Magyarrege.* A küldött 144 Leut nyilvántartásba vettük. — *V. I. Iriny.* A Dr. I. I. 47 Leuja beérkezett. — *Az alábbiak előfizetése a jelzett időben lejárt, illetve lejár.* — *Ref. Elemi Iskola Körtvélyfája.* 1923 oct. 1. — *Nyárádszentanna községből:* *K. A. F. M.* és *I. I.* 1923 márcz. 15. — *B. A. Ditró.* 1922 oct. 15. — *G. Gy. Kebele.* 1922 ápr. 1. — *Krasznahorvát községből:* *O. S. és H. I.* 1923 ápr. 1. — *S. Z. Torda.* 1922 oct. 1. — *D. M. Hosszúfalú.* 1922 jul. 1. — *Sz. S. Érköbölkiút.* 1923 ápr. 1. — *K. I. Mózesé. Vámosgátfalva.* 1922 jul. 1. *Csikszentdomokos községből:* *K. M. és B. I.* 1922 jul. 1. — *Kaszinó Egylet Pánczélcseh.* 1923 jan. 1. — *R. F. Zilah* 1923 márcz. 1. — *Szentferenczrendi Zárda Marosvásárhely.* 1923 márcz. 1. — *N. J. Marosludas.* 1923 márcz. 1. — *Szotyor községből:* *Sz. N. S. és H. F.* 1923 ápr. 1. — *Gy. J.* 1922 oct. 1. — *Dicsőszentmártonból:* *Dr. B. G. és G. B.* 1922 oct. 1. — *F. L. Erdőhegy.* 1923 jul. 1. — *B. F. F. Csiklázárfalva.* 1922 jul. 1. — *Sz. Zs. Marosujvár.* 1922 oct. 1. — *G. J. Bázos.* 1923 ápr. 1. — *D. J. Pánczélcseh.* 1923 jul. 1. — *V. J. Réty.* 1923 ápr. 1. — *K. B. Kézdimárkosfalva.* 1922 oct. 1. — *B. I. Bartó.* 1923 ápr. 1. — *V. J. Marosujvár.* 1922 máj. 1. — *Pánczélcseh községből:* *B. Gy.* 1923 ápr. 1. — *Sz. J.* 1922 jul. 1. — *F. P. Gilyács.* 1923 máj. 1. — *B. S.*

Hidvég. 1923 ápr. 1. *S. P. Márkod.* 1923 ápr. 1. — *F. M. Lisznyó.* 1923 ápr. 1. — *P. L. Érszakácsi.* 1922 jul. 1. — *A. J. M. Gyimes.* 1923 ápr. 1. — *Cs. J. Oldhbotát.* 1923 jul. 1.

KWIZDA-féle FLUID

Iovak lábainak ápolására ismét mindenütt kapható. Ügyeljünk a KWIZDA névre.

Reclama 284

Fél kgr. gyapju, vagy egy kgr. sajt árával megmentheti birkáját a pusztulástól!

„DISTOL“

biztosan meggyógyítja mételykóros juhait és szarvasmarháit!

„DISTOL“

Egyszerű a kezelés. Biztos a gyógyulás.

Kapható:

Gergely Ferenc utóda
cég drogériájában Cluj-Kolozsvár.

Lerakatok:

Gea-Krayer drogueria Temesvár.
Hietsch & Co. chem. laboratorium, Nagyszében.
Dr. Guttmann Béla gyógyszerész, Szatmár.
Krafft és Herbert drogueria, Brassó.
Dávid János gyógyszerész, Marosvásárhely.
Továbbá bármely gyógyszerertárban:

Ne várjon addig, amíg állatja leromlik.
Lloyd 2111.

A LEGIZLÉSESEBB NYOMTATVÁNYOK A
MINERVA KÖNYVNYOMDAI MŰINTÉZETÉ-
BEN KÉSZÜLNEK. CLUJ, STR. REGINA M. 2.

A bukaresti

„Geodetica“ volt műszer szabályozója

Voith István mechanikus

Targul Mures (Marosvásárhely)

Vaida Voivod 15. önálló üzletet

nyitott.

Elvállal minden runszerű mérnöki műszerjavítást, rectifikálást stb.